

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er i princippet en redigeret genfremsættelse af tre tidligere beslutningsforslag: beslutningsforslag nr. B 186 fra folketingsåret 2000-01 (se Folketingstidende 2000-01, forhandlingerne s. 8313 og tillæg A s. 6944 og 6948), beslutningsforslag nr. B 88 fra folketingsåret 1995-96 (se Folketingstidende 1995-96, forhandlingerne s. 3725 og 4856 og tillæg A s. 4168) samt beslutningsforslag nr. B 79 fra folketingsåret 1994-95 (se Folketingstidende 1994-95, forhandlingerne s. 3552 og 5899 og tillæg A s. 2305).

Tanken er, at det kvælstof, som landbrugsbedrifterne anvender, uden at det bliver indbygget i produkterne, men derimod tabes til miljøet, bør afgiftsbelægges for at give den enkelte landmand et økonomisk incitament til at opnå den bedste udnyttelse af kvælstoffet. Kunstgødning vil kunne undværes i landbruget, når kvælstofudnyttelsen er blevet optimeret og potentialet i de humane affaldsstoffer (urin) og kvælstoffikserende planter bliver udnyttet. Produktion af kunstgødning er meget energikrævende og bidrager derfor væsentligt til CO₂-produktionen. Det vil øge incitamentet til at anvende husdyrgødning, der er tilovers i husdyrproduktionen i planteavlbrug, hvis kunstgødningen bliver forholdsmæssigt dyrere.

Kvælstof er et stort miljøproblem

En tredjedel af landbrugets kvælstofab er fjernet siden 1990, hvor niveauet toppede. Det kan umiddelbart syne som en stor succes, men der er dog ingen grund til at tro, at Danmark er ved at være nede på et bæredygtigt niveau. Det fortæller årlige iltsvind mange steder i de indre farvande, næringsrige, uklare søer, nitratbelastede åer, nitratkoncentreret vand på vej ned mod grundvandet og naturarealer, der belastes langt over deres tålegrænse med ammoniaknedfald.

Faktum er da også, at den oprindelige Vandmiljøplan I, som blev vedtaget i Folketinget i 1986, indeholdt en målsætning om, at både byer og landbrug skulle halvere udledningen af kvælstof. Den målsætning opfyldte byerne ved at investere i rensningsanlæg, inden tidshorisonten på 3 år for målsætningen ud-

løb. Landbruget har derimod – her 17 år senere – efter to vandmiljøplaner og store samfundsmæssige udgifter endnu ikke opfyldt målsætningen om halvering af kvælstofudledningen.

Udviklingen i næringsstofbelastningen af vandmiljøet bliver fulgt af Danmarks Miljøundersøgelser og offentliggjort hvert år, senest i Vandmiljø 2002. Tilstand og udvikling. Faglig sammenfatning. Heri kan læses:

Iltsvind

»Der er ingen generelle tendenser for udvikling i iltsvindshyppigheden fra starten af Vandmiljøplanens overvågningsprogram i 1989 til 2001« (side 44, 2. spalte øverst).

Fjorde og indre farvande

»Amterne har fastsat målene for fjorde og kystnære områder. Efter amternes vurdering er målsætningerne kun opfyldt i nogle ganske få kystvande med lille vanddybde og gode opblandingsforhold, der kan mindske virkningen af det forhøjede næringsaltindhold i vandet« (side 45, 2. spalte).

Kvælstof i vandløb

»Koncentrationen af kvælstof i vandløb, som løber i dyrkede oplande eller er udsat for væsentlige udledninger fra punktkilder, var i 2001 gennemsnitsligt 4-5 gange så høj som baggrundsniveauet målt i naturvandløb« (side 35, 2. spalte nederst). »Kvælstofkoncentrationen er generelt faldende i vandløb i dyrkede oplande med eller uden spildevandstilførsel ... kvælstofniveauet er faldet fra knap 9 mg N/l omkring 1990 til godt 6 mg N/l i 2001« (side 36, 1. spalte nederst).

Grundvand

»For GRUMO (grundvandsovervågning) områderne kan der generelt ikke eftervises nogen samlet effekt på grundvandets indhold af nitrat som følge af vandmiljøplantiltag. Det ville heller ikke være at forvente, fordi grundvandet i langt den største del af GRUMO indtagene er dannet før 1990. Der ses dog heller ikke